

FinnHEMS

Älä astu turvapurille

MINISTERI LINDÉN:

FinnHEMSin
paikka on
valtion käsissä

SIVU 4

Pohjanmaan
tukikohta
rakentuu jo

SIVU 20

HEMS-kehitys-
työ nojaa
tutkimukseen

SIVU 25

Lääkärihelikopteritoiminnan kehitystyö jatkuu

LÄÄKÄRIHELIKOPTERITOIMINNALLA ON Suomessa jo kolmenkymmenen vuoden historia. Nykyisin lääkärihelikopterit ovat kiinteä osa suomalaista ensihoitojärjestelmää. Alkuaikojen pioneerien työstä on kuljettu pitkä matka budjettirahoitteiseksi valtionyhtiöksi.

Suomen hallitus teki vuonna 2019 päätöksen talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa hankkia FinnHEMS valtion omistukseen ja siirtää helikoptereiden lentotoiminta yhtiön omaksi tuotannoksi. Päätös konkretisoitui helmikuussa 2022, kun pohjoisten tukikohtien operatiivinen toiminta siirtyi liikkeenluovutus-sopimuksella FinnHEMSin tytäryhtiön FinnHEMS Lentopalvelujen hoidettavaksi. Oman tuotannon pohjan muodosti syksyllä 2020 toteutettu yrityskauppa, jossa FinnHEMS osti toisen Suomen lääkärihelikopteripalvelua tuottavista operaattoreista.

Vuoden 2021 aikana FinnHEMS valmistautui kaikkien tukikohtien lentotoiminnan haltuunottoon. Tämä sisälsi pohjoisten tukikohtien helikopterikaluston ja siihen liittyvän huoltopalvelujen hankinnan, lentäjien koulutuspalvelujen järjestämisen ja koko pohjoisen henkilöstön kouluttamisen FinnHEMSin lentotoiminnan menettelytapoihin. Vuosi oli raskas lukuisten muutoshankkeiden ja tiiviin aikataulun vuoksi. Väkemme ansaitseekin suuren kiitoksen siitä panoksesta, jolla lääkärihelikopteritoiminnan muutos toteutettiin.

Paljon mahdollisuuksia ja kehityskohteita

Ensihoidon hälytysten kohdentaminen potilaan kannalta oikein on edelleen tärkeä kehityskohde. Se tarkoittaa sitä, että hälytys kohdentuu yksiköille niin, että potilas saa juuri sen avun, mitä tarvitsee ja yksiköt ovat siellä, missä niistä on eniten hyötyä.

Helikopterit liikkuvat ilman maanpinnan rajoitteita tai sairaanhoitopiirien hallinnollisia rajoja. Meidän tuleekin yhdessä sairaanhoitopiirien kanssa tutkia lääkärihelikopteritoiminnan kohdentamista, valtakunnallisia toimintamalleja sekä uusia toiminnan muotoja. Arvioiden mukaan esimerkiksi potilaiden kuljettamisessa on hyödyntämätöntä potentiaalia, jossa helikopterit voivat luoda yhteiskunnallista lisäarvoa. Erikoissairaanhoidon keskittyessä näemme paljon mahdollisuuksia esimerkiksi kriittisten potilaiden nopean hoidon ja kuntoutuksen aloituksen mahdollistamisessa helikopterikuljetusten avulla.

Tulevina vuosina FinnHEMS valmistautuu helikopterilaivaston uusimiseen. Yhtiön tavoitteena on siirtyä leasing-rahoitteisesta laivastosta omaan laivastoon. Hanke toteutetaan aikana, jolloin ilmailuteknologia on muuttumassa, ilmastovaikutukset korostuvat entisestään ja lääkärihelikopteritoiminta jatkaa kehittymistä. Uuden laivaston tulee palvella suomalaista terveydenhuoltoa entistä tehokkaammin ja pienemmillä ilmastovaikutuksilla. Sen on oltava osa suomalaista yhteiskunnan turvaverkkoa ja valmiustoimintaa. FinnHEMS valmistautuu tähän huolella ja kuuntelee herkäällä korvalla sidosryhmiään.

Jari Huhtinen
toimitusjohtaja, FinnHEMS Oy

SISÄLTÖ

2	Lääkärihelikopteritoiminnan kehitystyö jatkuu	18	Tukikohtien arkea
4	FinnHEMS tukee ensihoitopalvelua valtakunnallisella mallilla	20	Seinäjoen lääkärihelikopteritukikohdan rakentaminen alkoi
6	Lääkärihelikopteritoiminnan suuri muutos	22	HCM on korvaamaton moniosaaja
8	Muutostyö kiteytyy turvallisuuteen	24	Hälyttämistä kehittämällä voidaan tehostaa toimintaa
10	Tavoitteena yhtenäinen henkilöstö	25	HEMS-toimintaa kehitetään tutkitun tiedon pohjalta
12	Koulutusten määrä ja merkitys kasvoi entisestään siirtymävaiheessa	26	Talouskatsaus 2021
14	Oma lentotoiminta tuo kustannussäästöjä	30	Hallinto ja henkilöstö, omistajat, tilintarkastaja ja hallitus
16	Lääkärihelikopteritoiminnan vuosi 2021		

**Julkaisija
Toimitus** FinnHEMS Oy
Tiina Koutajoki, FinnHEMS Oy.
Annamari Nurminen,
Ilkka Patrikainen, Ground
Communications.

Taitto Minttu Mäkinen, Ground
Communications.

Kuvat Lauri Heikkinen / valtioneuvoston
kanslia, Milla von Konow, Markus
Sinervä, Jere Hietala, Timo Jakonen,
Tiina Koutajoki, FinnHEMSin kuva-
pankki.

**Painopaikka
Paperi** Tikkurilan Paino Oy
Scandia 2000 White

MINISTERI AKI LINDÉN:

FinnHEMS tukee ensihoito- palvelua valtakunnallisella mallilla

Lääkärihelikopteritoiminnan keskeinen tehtävä on tuottaa lentopalvelu suomalaiselle ensihoidolle. Valtion erillisyhtiö FinnHEMS tukee ja kehittää valtakunnallista kokonaisuutta, kertoo FinnHEMSin omistajaohjauksesta vastaava perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén.

AKI LINDÉN siirtyi perhe- ja peruspalvelu- ministeriksi **Krista Kiurun** jäätyä äitiysvapaalle alkuvuodesta 2022. Lindén ei ollut ministeriön puolesta päättämässä tai valmistelemassa FinnHEMSin valtionyhtiöksi siirtymistä, mutta edellisten pestiensä ansiosta hän on hyvin perillä suomalaisen lääkäriheli- kopteritoiminnan historiasta ja kehityksestä.

– FinnHEMSin valtionyhtiöksi muuttaminen ja lento- toiminnan siirto yhtiön omaksi tuotannoksi on ollut pitkän kehityksen lopputulos. Matka oli pitkä, mutta välimaali on saavutettu ja kehittäminen jatkuu, hän sanoo.

Lääkäritaustaisen Lindénin työhistoria nivoutuu läheisesti HUSin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kautta myös lääkärihelikopteritoimintaan. Hän oli FinnHEMSin hallituksessa ennen sen muuttumista valtionyhtiöksi.

Valtionomistus perusteltua

Muutos valtionohjauksessa muodostetusta viiden kunta- yhtymän osakeyhtiöstä kokonaan valtionomisteiseksi yhtiöksi on Lindénin mielestä looginen.

– Matkalla on ollut todella monta vaihetta ja ulottu- vuutta. Aiemmin laadittiin useita selvityksiä toiminnan kustannusvaikuttavuudesta ja erilaisista rahoitusmalleista. Minä näen, että väestömäärältään pienessä maassa, joka on kuitenkin pinta-alaltaan laaja, on järkevää, että tämä palvelu on valtion käsissä.

”Matka oli pitkä, mutta välimaali on saavutettu ja kehittäminen jatkuu.”

Lindén on hyvin tietoinen FinnHEMSin toiminnan muutok- siin ja tehtyihin päätöksiin kohdistuneesta kritiikistä.

– Myös kritiikkiä lentotoiminnan siirtämisestä FinnHEMSin omaksi tuotannoksi on esiintynyt. FinnHEMSin oma lento-operointi on teetetyissä kustannusarvioinneissa todettu pitkällä aikavälillä tehokkaammaksi vaihtoehdoksi kuin ostopalvelu. Lisäksi omana toimintana pystymme joustavammin käyttämään tätä kykyä yhteiskunnan häiriö- tilanteissa, hän sanoo.

Konsultaatiojärjestelmälle tarve

Erityisen suuren painoarvon Lindén antaa lääkäriheli- kopteritoimintaan liittyvälle ensihoidon konsultaatio- järjestelmälle.

– FinnHEMSin perustamisen myötä kävi kristallin- kirkkaaksi se, kuinka keskeinen ja merkittävä asia on koko ensihoitojärjestelmälle 24 tuntia vuorokaudessa toimiva erikoislääkärien mahdollisuus antaa hoito-ohjeita kentälle. Tukikohdassa päivystävän lääkärin ohjeet ja neuvot palvelevat koko erä-alueella. Tämä on erittäin tärkeä, toimiva ja tehokas malli, Lindén arvioi.

Lindén painottaakin, että kyse on kokonaisuudesta. – Se, että kopteri pörräisi ilmassa koko ajan, ei ole tärkeintä, vaan sen vaikutus koko ensihoitosysteemiin. Lääkärihelikopteritoimintaa tulee jatkossakin kehittää osana ensihoitojärjestelmää.

FinnHEMS on nimittäin kehityksen ajuri, sillä lääkäri- helikoptereissa omaksutut toimenpiteet laajenevat usein muualle ensihoidon käyttöön ja kehittävät siten koko järjestelmää.

”FinnHEMSin perustamisen myötä kävi kristallinkirkkaaksi se, kuinka keskeinen ja merkittävä asia on koko ensihoitojärjestelmälle 24 tuntia vuoro- kaudessa toimiva erikoislääkärien mahdollisuus antaa hoito-ohjeita kentälle.”

Kustannusvaikuttavaa ja merkityksellistä

Kustannuskeskusteluun ministerillä on selkeä mielipide. – Lääkärihelikopteritoiminnan kustannukset ovat eräänlainen omantunnon kysymys. Olen perusajattelultani kansanterveysihminen.

Lindén ajatteleeikin, että lääkärihelikopteritoiminta on työtä, jota emme voi ajatella pelkkinä sankaritarinoina. Osana ensihoidon kokonaisuutta tukikohdissa tehtävä työ on hänen mukaansa kustannusvaikuttavaa ja sen pitää pysyäkin sellaisena.

LÄÄKÄRIHELIKOPTERITOIMINNAN SUURI MUUTOS

Muutoksen vuosi 2021

Muutos lääkärihelikopteritoiminnan hallinnointiyhtiöstä itsenäiseksi lento-operaattoriksi on merkinnyt lukuisia järjestelyjä.

Oman lentotoiminnan perustana on tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalveluiden AOC-lentotoimilupa. Vuoden 2021 aikana vastuuorganisaatiota vahvistettiin ottamaan haltuun valtakunnalliseksi laajentunut oma lentotoiminta.

Uudistetun lentotoiminnan käsikirjatyössä tehtiin viranomaisvaatimusten mukaiset lentotoiminnan käsikirjat.

Pohjoisten tukikohtien lentotoiminta sovittiin siirrettäväksi Babcock Scandinavian AirAmbulancelta

Miksi muutos tehtiin?

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman työryhmän mukaan oma tuotanto olisi toiminnan organisoinnin ja kustannusten näkökulmasta ostopalvelumallia toimivampi ratkaisu.

Omaa tuotantoa puolsivat muun muassa se, että edellytykset jatkuvan kehittämiseen olisivat paremmat, toiminnan jatkuvuus olisi varmemmalla pohjalla ja oma tuotanto toisi säästöjä verrattuna ulkoistettuun malliin.

Matka lääkäri- helikopteritoiminnan muutokseen

FinnHEMSille liikkeenluovutus-sopimuksella palvelusopimuksen päättyessä 11.2.2022. Muutos yhdisti pohjoisen alueen toiminnan osaksi tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalveluiden lentotoimintaorganisaatiota. Henkilöstö siirtyi FinnHEMS Lentopalveluiden palvelukseen vanhoina työntekijöinä olemassa olevin ehdoin.

FinnHEMS sopi käytössään olevien neljän EC135- ja neljän H145-helikopterin vuokraamisesta seuraaviksi viideksi vuodeksi väliaikaisratkaisuna ennen omaa helikopterilaivastoa. Pohjoisten tukikohtien H145-helikopterikaluston huoltokilpailutuksen voitti Babcock.

FinnHEMS siirtyi valtion omistukseen valtion erityistehtävayhtiöksi. Muutos kohti omaa lentotoimintaa alkaa konkretisoitua.

FinnHEMS ostaa kolmea eteläistä tukikohtaa operoivan Skärgårdshavets Helikoptertjänst AB:n tytäryhtiökseen.

2020

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä kokoaa vertailevaa tietoa siitä, tulisiko lentotoiminta järjestää ostopalveluna vai omalla tuotantona.

2018

2021

FinnHEMS muuntautuu HEMS-lentotoiminnan hallinnointiorganisaatiosta operatiivista lentotoimintaa tuottavaksi yritykseksi.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta linjaa, että FinnHEMSin tulisi ottaa valtioneuvoston vastuulle ensihoidon ilmailupalveluiden toteutus. FinnHEMSin tulee tuottaa lentotoiminta tulevaisuudessa itse ja hankkia siihen tarkoitukseen omat helikopterit sekä ohjaamomiehistöt.

2019

Mitä FinnHEMS on nyt?

FinnHEMS on **valtion erityistehtävayhtiö**, joka vastaa koko Suomen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnasta yhdessä yliopistollisten sairaanhoitopiirien ja Lapin sairaanhoitopiirin kanssa.

Tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalvelut operoi itsenäisesti **lentotoimintaa kaikissa kuudessa tukikohdassa** 11.2.2022 alkaen, ja tukikohtia on lähivuosina perusteilla kaksi lisää.

Vakituista **henkilöstöä** FinnHEMS Lentopalveluissa on yhteensä 85: lentäjiä, HCM:iä sekä hallintoa.

Lentotoiminnan vastuuorganisaatio huolehtii lentotoiminnan organisoinnista ja johtamisesta, koulutuksesta, turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta sekä kaluston jatkuvasta lentokelpoisuudesta.

Yhtiön jatkuvan lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio vastaa **yhteensä kahdeksasta** EC135- ja H145-helikopterista.

Operatiivisen organisaation tukena on hallinto emoyhtiö FinnHEMS Oy:stä.

Muutostyö kiteytyy turvallisuuksiin

Uudistus, uudelleenjärjestely, laajentuminen, muutos. Kaikkia näitä sanoja on käytetty viime vuosina FinnHEMSistä kertovissa uutisissa. Yhtiössä on kirjaimellisesti eletty muutosten aikaa, kun valtio-omisteiseksi vuonna 2020 siirtyneestä lääkäri- ja lääkärihelikopteritoiminnan hallinnointiyhtiöstä on kehittynyt omaa lentotoimintaa tuottava konserni.

TÄMÄ ON tarkoittanut turvallisuus- ja laatujohtaja **Tuomas Suomiselle** valtavia työtuntimääriä ja monenmoista päänvaivaa, mutta myös monia onnistumisen ja täyttymyksen tunteita. Entinen HEMS-helikopterilentäjä Suominen on johtanut FinnHEMSissä oman lentotoiminnan laajentamiseen liittyvää lentotoiminnan käsikirjatyötä.

Ensin yhtiö hankki omistukseensa eteläisten tukikohtien lento-operaattorin syksyllä 2020 ja helmikuusta 2022 alkaen lääkärihelikopterilennot ovat kokonaisu-

nessaan FinnHEMSin omaa tuotantoa. Yhtiö onkin saanut täysin uudenlaista osaamista, kun aiemmin lento-operaattoreiden palveluksessa olleesta henkilöstöstä on tullut finnhemsiläisiä.

– Selkärankana on ollut koko henkilöstön erittäin vahva ammatillinen osaaminen. Meillä on loistava porukka, jonka sitoutuminen työhönsä on aina ollut vahvaa, Suominen sanoo.

Iso työsarka

Lentotoiminta on tiukasti säädeltyä. Suominen kiittelee hyvin sujunutta yhteistyötä viranomaisten kanssa.

– Meillä on ollut iso työsarka, sillä laatukriteerien ja turvallisuusmääräysten on toteuduttava laajalla saralla kalusto- ja varustehankinnoista henkilöstön kouluttamiseen ja toimilupien hakuun sekä huoltotoiminnan järjestämiseen. Tämän koko kentän olemme lentotoiminta-organisaatioissa ja hallinnossa käyneet läpi.

Tuomas Suomisen puheessa toistuu jatkuvasti muutama sana: luottamus, turvallisuus ja laatu.

– Tässä muutoksessa kaikki kiteytyy turvallisuuteen ja sitä kautta tietenkin määräysten noudattamiseen. Toimintamme on ollut tasaista kymmenien vuosien ajan, jolloin valvonnassakin on keskitytty siihen, että vallitseva taso on pysynyt. Nyt olemme tehneet hyppäyksen seuraavalle tasolle ja siinä vaaditaan tarkkuutta. Laatu ja turvallisuus eivät ainakaan voi laskea.

Suominen kertoo, että erityisesti resurssien ja osaajien riittävyys on ollut jatkuvasti keskusteluissa muun muassa viranomaisten kanssa.

– Tämä liittyy muutoksen hallitsemiseen. Olemme saaneet Traficomilta erittäin ison tuen. Suomessa on erittäin hyvä ilmailuviranomainen, joka on alusta saakka ollut mukana varmistamassa prosesseja.

Yhtiö järjestää jatkossa myös lentokoulutukset itse. Siksi FinnHEMS Lentopalveluiden yrityskaupan mukana tullut asiantuntemus on korvaamatonta.

– FinnHEMS Lentopalveluissa eli entisessä SHT:ssa on valtavan pitkä kokemus ja osaaminen. He ovat kehittäneet helikopteritoimintaa erittäin pitkään. Meille on ykkösasia, että tämä asiantuntemus on meillä nyt käytävissä, hän sanoo.

Vuodesta 2015 FinnHEMSissä työskennellyt Suominen aloitti laatu- ja turvallisuusyksikön johtajana helmikuussa 2021. Hän ei säästele kiitossanoja puhuessaan laajemmin lääkärihelikopteritoiminnassa mukana olevien ihmisten ammattitaidosta.

– Laatu syntyy ja turvallisuus taataan koko henkilöstön yhteistyönä. Sen luovat kaikki yhdessä: lentäjät, HCM:t ja sairaanhoitopiiriin lääkärit tukikohdissa – ja hallinto tukee ja takaa tarvittavat resurssit. Turvallisuusajattelu kulkee joka tasolla.

Riskejä ei oteta

FinnHEMS on ollut julkisuudessa paljon esillä ja myös huoli turvallisuustason säilymisestä on näkynyt uutisoinnissa.

– On ollut tärkeää osoittaa ja saada kertoa, että me hanskaamme tämän muutoksen. On päivänselvää, että riskejä ei oteta. Jos tulisi eteen tilanne, että turvallisuutta ei pystyttäisikään takaamaan, me emme lähtisi tuottamaan tätä palvelua, Suominen sanoo.

Hän muistuttaa, että muutokseen ei hypäty täysin kelta-nokkina. Vaikka se konkretisoitui tiiviissä aikataulussa, muutos linjattiin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa jo loppuvuodesta 2019.

– Monia asioita on suunniteltu jo vuosia. Ajatus siitä, että kaikki suunnitelmat olisi tehty vasta nyt, on väärä. Esimerkiksi lentotoiminnan käsikirjoja ei tietenkään ole tehty nollassa, vaan FinnHEMS Lentopalveluiden käsikirjat ja pohjoisen lentotoiminnan liikkeenluovutus sopimuksen myötä hankitut käsikirjat ovat pohjana. Emme suinkaan ole keksineet pyörää uudestaan. Tähän on satuttu ja organisaatiota on vahvistettu, hän sanoo.

FinnHEMSissä rakennetaan nyt yhteisöä, johon kaikki voivat sitoutua.

– Tämä yhteinen tekeminen ja laadukas HEMS-toiminta on ollut voima, joka minuakin on kannatellut tässä massiivisen työmäärän keskellä. Tätä kehitys- ja muutostyötä ei tehdä pelkästään tehtyjen linjausten toteuttamiseksi vaan koko valtakunnallisen järjestelmän ja ensihoidon parhaaksi. Tämän ison muutoksen toteuduttua pääsemme yhdessä hiomaan lisää tätä timanttia.

TOIMINTAKÄSIKIRJAT MÄÄRITTELEVÄT YHTIÖN LENTOTOIMINNAN

**EUROOPAN LENTOTURVALLISUUS-
VIRASTO EASA:n** asetuksiin sekä kansallisen ilmailuviranomaisen ja yhtiön omiin vaatimuksiin perustuva toimintakäsikirja on välttämätön osa lentotoiminnan päivittäistä turvallista operointia. Ne kuvaavat lentoyhtiön toimintaa ja menettelytapoja mahdollisimman tarkasti: ne antavat raamit, joiden mukaan työ tehdään turvallisesti ja standardoidusti. Käsikirjatyössä varmistetaan yhdessä viranomaisten kanssa vaatimustenmukaisuus, joka on ehdoton vähimmäisvaatimus lentotoimintaluvulle. Osana toiminnan johtamisjärjestelmää ovat käsikirjat päivittyvät jatkuvasti.

Tavoitteena yhtenäinen henkilöstö

Henkinen loikka valtionyhtiöksi ja yhdeksi yritykseksi on ollut iso ja edelleen käynnissä. Konsernin kokonaisvahvuus on moninkertaistunut lyhyessä ajassa. Jatkossa mukaan tulee lisäksi kahden uuden tukikohdan henkilöstö. Nyt FinnHEMSissä määritellään, miten toimimme yhdessä.

FINNHEMS ON muuntunut alle 15 hengen hallinnointiyhtiöstä noin sadan hengen operatiiviseksi lentoyhtiöksi kevääseen 2022 mennessä. Henkilöstöhallinnossa se on merkinnyt rekrytointeja, neuvotteluita, järjestelyitä ja yhteensovittamista niin työehdoissa ja palkitsemisessa, esimiestyöskentelyssä kuin ulkoisissa palveluissakin kuten työterveyshuollossa.

Henkilöstö- ja HEMS operaatiot -yksikön johtaja **Niina Immonen** aloitti toukokuussa 2021 ja hyppäsi saman tien keskelle yhtiön suurinta muutosta.

– Nyt määritellään ja rakennetaan sitä, millainen Suomen HEMS-toimiala on jatkossa. Lyhytnäköisiin ratkaisuihin ei kireässäkään aikataulussa tai ravisuttavassa muutoksessa ole haluttu – tai edes voitu – turvautua, Immonen kertoo.

Työehtojen yhtenäistämisneuvottelut jatkuivat

FinnHEMS hankki eteläisten tukikohtien operaattorin SHT:n tytäryhtiökseen syksyllä 2020. Tyttären nimi muutettiin FinnHEMS

”Nyt määritellään ja rakennetaan sitä, millainen Suomen HEMS-toimiala on jatkossa.”

NIINA IMMONEN
Henkilöstö- ja HEMS operaatiot
-yksikön johtaja

Lentopalveluiksi, mutta muutoin lentotoiminnan muutoksessa siirryttiin valmistelemaan pohjoisten tukikohtien yhdistymistä mukaan. Operaattori Babcock Scandinavian AirAmbulancen kanssa syksyllä 2021 solmittu liikkeenluovutus sopimus oli merkittävä askel. Muutoksen tiukkaa aikataulua se ei helpottanut, mutta aikaansaatu liikkeenluovutus sopimus antoi hyvät edellytykset henkilöstön siirtymiseen ja toiminnan katkottomaan jatkumiseen helmikuussa 2022.

– Usein on helpoin jatkaa vanhaan malliin, mutta yhdenytminen antaa meille mahdollisuuden luoda kulttuuri, jossa jaamme hyvät käytänteet ja opimme toisiltamme. Henkilöstöhallinnon näkökulmasta suurimmat asiat ovat yhtenäiset työehdot, yhtenäiset hallinnolliset toimintatavat, Immonen sanoo.

Vuoden 2021 aikana yhdistymistyö painottui ”paperityöhön” ja siihen, mitä tuli saada tehdyksi ennen lento-toiminnan siirtymistä kokonaan omaan haltuun.

– Olemme tehneet töitä sen eteen, että saamme yhtenäiset työehdot tälle monista eri yrityksistä tulevalle porukalle. Yhtenäistä työehtosopimustahan pohjalla ei ole ollut.

Vuonna 2021 FinnHEMS liittyi Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n sekä Hyvinvointiala HALI ry:n jäseneksi.

FinnHEMS kävi kesästä 2021 asti neuvotteluita lentäjien TES-sopimuksesta helikopterilentäjien yhdistys Finnish Helicopter Pilots’ Associationin kanssa. Samanaikaisesti neuvoteltiin myös toisen henkilöstöryhmän, HCM:ien eli HEMS-lentoavustajien työehdoista. HCM:ien työehtosopimuksista päästiin sopuun alkuvuodesta 2022. Neuvottelut lentäjien työehtojen yhtenäistämistä jatkuivat edelleen keväällä 2022.

– Tasavertaisuuden saavuttaminen ja tiukan rahoituskehityksen yhteensovittaminen on haaste. Koska toimimme julkisin varoin, koko toiminnan ja sen kustannusten tulee kestää julkinen tarkastelu, Immonen muistuttaa.

Immonen korostaa sitä, että henkilöstö tukikohtissa on erikoisosajia, joilla on vahva ammatti-identiteetti.

– Kyseessä on pieni joukko, joka on poikkeuslaatuinen. He tekevät arvostettavaa työtä, joka ei ole henkisesti eikä fyysisesti helppoa työtä. Työ vaatii osaamista, mutta on myös psyykkisesti raskasta. Meidän on saatava raken-

teet sellaisiksi, että tuemme heitä työssään ja edistämme heidän hyvinvointiaan.

Tavoitteena on avoin ilmapiiri, jossa ymmärretään toistenkin työn vaatimukset ja työnkuvat.

– Vaikka yhdistyminen on vielä aivan aluillaan, on meillä kaikilla lähtökohdistamme riippumatta sama tavoite ja motivaation lähde kuin aikaisemminkin. Lääkäri- ja lääkäritähelikoptereissa työskentelevät ihmiset ovat sitoutuneita ja motivoituneita tähän vaativaan työhön. He tekevät kaikki työtään sydämellä.

Kulttuurin rakentaminen jatkuu

Käytännössä muutoksessa sulautetaan usean eri yrityksen kulttuureja toisiinsa.

– Muutos pakottaa meidät kaikki jollain tavalla muutamaan toimintatapojamme. Ennen kuin löytyvät ne yhteiset toimintamallit, on varmaa, että ristiriitojakin syntyy.

Yhtenäisen kulttuurin rakentaminen jatkuu vähintään koko vuoden 2022. Yhtenäisten toimintamallien etsiminen tukikohtien välillä on yksi tavoite.

– Kaikkien ei varmasti jatkossakaan tarvitse olla pilkulleen yhtenäistä, mutta keskustelu toimintatavoista on kuitenkin käytävä. Jatkossa olemme yhtä yritystä ja yksi henkilöstö, ja poikkeamille tulee löytyä perustelut.

Immonen muistuttaa, että kaikki voivat itse vaikuttaa siihen, että toisia kuuntelemalla löytyvät parhaat käytännöt.

– Kaivataan tekoja enemmän kuin puheita. Arvostus tulee siitä, että kuunnellaan henkilöstöä ja keskustellaan. Tässä meillä on vielä tekemistä.

Kun perusasiat on saatu kuntoon, lähdetään yhdessä etsimään meitä yhdistävää liimaa ja rakentamaan meitä yhdistävää, yhtenäistä kulttuuria.

– Tavoitteena on, että rakennustyötä tehdään henkilöstön kanssa yhdessä heitä kuunnellen. Ensin on vallinnut odotus muutoksesta ja seuraavaksi muutoksen keskellä ovat heränneet huolet. Toivon, että tulevaisuuteen liittyvät huolet ovat jo vähän hälvenneet. Että olisi aito mahdollisuus huolella rakentaa sekä toimintaa että henkilöstöä parhaiten palvelevaa yhtenäisyyttä ja kehittää valtakunnallisuutta, hän sanoo.

Koulutusten määrä ja merkitys kasvoi entisestään siirtymävaiheessa

Omaan lento-operointiin siirtyminen lisäsi koulutuspainetta HEMS-toiminnassa. Lentäjien, HEMS-ensihoitajien ja -pelastajien sekä lääkäreiden siirtymäkoulutusten lisäksi koulutusputken tuli laajenevan toiminnan uusi henkilöstö. Heistä iso osa aloittaa Seinäjoen tukikohdassa syksyllä 2022.

VUOSI 2021 oli FinnHEMSille muutosaikaa, jolloin valmistauduttiin koko lentotoiminnan siirtoon FinnHEMSin omaksi tuotannoksi. Vuoden 2020 syksyllä FinnHEMS hankki eteläisten tukikohtiensa operaattorin tytäryhtiökseen. Palvelusopimus lento-operaattori Babcock Scandinavian AirAmbulancen kanssa pohjoisten tukikohtien operoinnista päättyi helmikuussa 2022. Tämän jälkeen FinnHEMSin tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalvelut Oy operoi lääkäri- ja lääkärihelikoptereita kaikissa Suomen tukikohdissa.

”Tavoitteena on juurruttaa FinnHEMSin tapa lentää ja samalla yhdenmukaistaa mahdollisuuksien mukaan toimintamallit.”

PETTERI JOKINEN
EC135-lentäjien ryhmäpäällikkö

Lääkäri- ja lääkärihelikoptereissa työskentelee joukko koulutettuja ja kokeneita ammattilaisia. Heidän ainutlaatuisesta osaamisestaan pitää yllä paitsi kentällä tehtävä monipuolinen työ myös jatkuva harjoittelu ja koulutus. Tositilanteissa tehokas yhteistyö edellyttää koulutuksen lisäksi työssä hankittua rutiinia sekä yhteisen harjoittelun avulla hankittuja oppeja.

Siirtymäkoulutukset kireässä aikataulussa

FinnHEMSin muutosprosessissa organisaation piti venyä kouluttamaan perustoiminnan lisäksi myös organisaatioon siirtyvät lentäjät ja HCM:t. FinnHEMSin EC135-lentäjien ryhmäpäällikkö **Petteri Jokisen** mukaan koulutuskokonaisuuksien oli iso ponnistus, jossa henkilöstö joutui venymään. Koulutukset tehtiin myös tiukassa aikataulussa.

– Osa koulutuksistamme on tietenkin Traficomien vaatimaa ja osa puhtaasti omaehtoista. Lentotoiminnan vakiotoiminnan menetelmät poikkeavat eri yhtiöissä. Siksi koulutuksissa on käyty läpi FinnHEMS Lentopalveluiden omat toimintamenetelmät. Tämä oli tehtävä siitä huolimatta, että lentäjät ja HCM:t operoivat edelleen samoja helikoptereita ja tekevät samoja työtehtäviä kuin aikaisemminkin, Jokinen kertoo.

Vuoden 2022 alkuun mennessä FinnHEMS siirtymäkoulutuksia oli saanut noin 40 lentäjää ja HEMS-ensihoitajaa. Koulutusrupeama jatkui vuoden 2022 alkupuolella myös lääkäreiden osalta.

Yli sata tuntia koulutusta vuosittain

Koulutusten merkittävin tavoite on varmistaa lääkärihelikopteritoiminnan turvallisuus ja määräystenmukaisuus.

HEMS-lentäjät ja HCM:t saavat koulutusta kentän lisäksi simulaattoreissa Suomessa ja ulkomailla. Simulaattorikoulutus antaa mahdollisuuden harjoitella erikoistilanteita, joita muuten ei pystytä harjoittelemaan. Erikoistilanteiden toistuva harjoittelu on ilmailun turvallisuustekijä.

Simulaattorikoulutus on kustannustehokasta ja säätiloista riippumattomana aikatauluiltaan varmaa. Lisäksi simulaattoriharjoittelu vähentää kasvihuonepäästöjä helikopterilla tapahtuvaan koulutukseen verrattuna.

– Tavoitteena on juurruttaa FinnHEMSin tapa lentää ja samalla yhdenmukaistaa mahdollisuuksien mukaan toimintamallit. Tärkeintä on tietenkin, että turvallisuudesta ei tingitä.

FinnHEMSin koulutusmäärät ylittävät viranomaisvaatimukset roimasti. Petteri Jokinen muistuttaa, että lääkärihelikoptereissa työskentelevä porukka on jo lähtökohtaisesti erityisosaaja ja tämä osaamisen taso pidetään yllä koulutuksella.

– Koulutuksia suunnitellaan yleensä useita kuukausia ennakoon. Osa koulutuksista on toistuvaa ja osa perioodeittain uusiutuvia. Lentäjät saavat koulutusta 120 tuntia vuosittain, lääketieteellistä koulutusta lisäksi saavien HEMS-ensihoitajien koulutusmäärät nousevat yli 200 tuntiin, hän kertoo.

UUSI VASTUUORGANISAATIO ALOITTI VUODEN 2022 ALUSSA

VUONNA 2021 lentotoiminnassa valmistaututtiin pyörittämään lentotoimintaa valtakunnallisesti yhden hallinnon alla aiemman kolmen eri organisaation sijasta. FinnHEMS Lentopalvelut Oy:n uudistettu lentotoiminnan vastuuorganisaatio astui voimaan 1.1.2022 alkaen:

- Vastuullinen johtaja **Jari Huhtinen**
- Lentotoiminnan johtaja **Juha Ahtola**
- Turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta vastaava **Tuomas Suominen**
- 135-ryhmäpäällikkö **Petteri Jokinen**
- 145-ryhmäpäällikkö **Lauri Juhansalmi**
- Koulutuspäällikkö **Kim Suuronen**
- Jatkuva lentokelpoisuudesta vastaava **Tony Ellonen**
- Maatoimintoista vastaava **Kimmo Pendolin**

Oma lentotoiminta tuo kustannussäästöjä

Kun puhutaan lääkärihelikoptereista, puhutaan yleensä myös rahasta. Mitä valtionrahoitteisella toiminnalla saadaan ja onko toiminta tehokasta? Tätä kysytään FinnHEMSin talouspäällikkö Anne Tapperilta jatkuvasti.

ANNE TAPPER tuli FinnHEMSiin talouspäälliköksi vuonna 2019. Vahvan sote-osaamisen omaavaa Tapperia aktiivinen julkinen keskustelu ei yllättänyt.

– Talous on aiemminkin FinnHEMSin toiminnassa ollut erittäin paljon esillä ja lääkärihelikopteritoiminnan rahoituksesta puhutaan julkisuudessa runsaasti. Olemme avoimia kulurakenteen suhteen. Töitä on tehty ja tehdään edelleen lujasti, jotta annetuissa tiukentuneissa raameissa on pysytty.

– Vaikka valtionapua pienennettiin vuonna 2021 yli miljoonalla eurolla, yhtiö pystyi tekemään positiivisen tuloksen, hän kertoo.

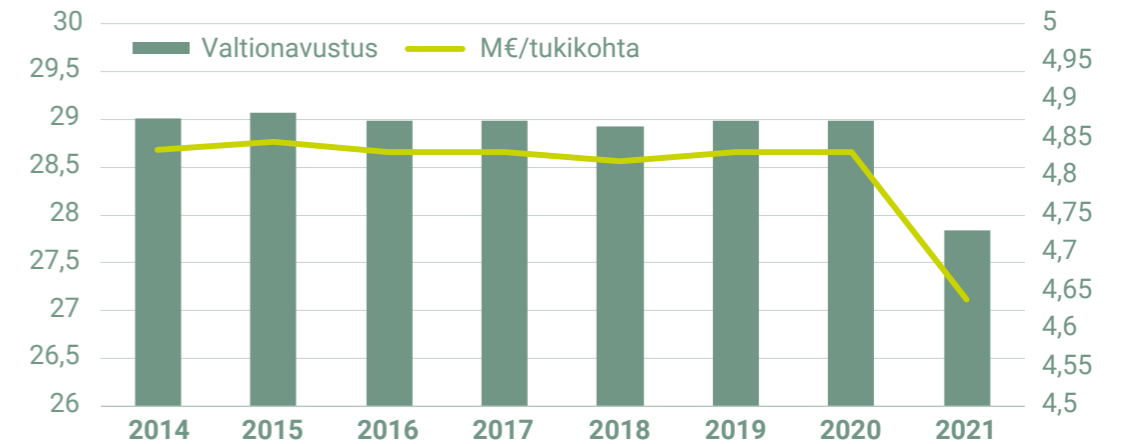
FinnHEMSin talouden näkökulmasta vuosi 2021 oli Anne Tapperin mukaan positiivisessa mielessä yllätyksetön.

– Yhtiö pystyi toimimaan taloudellisesti vakaasti ja keskittymään käynnissä olleeseen muutokseen. Talous ja tuloksen muodostuminen etenivät suunnitellusti, hän kertoo.

Aikajänne kaukana tulevaisuudessa

FinnHEMS on voittoa tavoittelematon yhtiö, jonka rahoitus on valtionapuperusteista.

Valtionavustuksen määrä 2014-2021 (M€)

– Liikkumavaraa valtionavussa ei ole. Meillä ei toiminnan kustannusten tai vaikkapa tukikohtien rakennuskustannusten noustessa ei ole mahdollisuutta marssia valtiolle pyytämään lisää. Talousasioissa vastuullisuus merkitsee tarkkaa taloudenpitoa ja sopeutumista.

Kulujen ennustaminen taloudellisen epävarmuuden ja yrityksen muutosprosessin keskellä on ollut haastavaa. Vaikka lentotoiminnan vaiheittainen siirtyminen omaan tuotantoon antaa aiempaa suuremman mahdollisuuden vaikuttaa omaan talouteen, kaikkiin asioihin ei ole mahdollisuutta vaikuttaa.

– Siihen ovat vaikuttaneet monet tekijät rakennuskustannusindekseistä solmittujen sopimusten sisältöön. Toimintamenoja väijäämättä nostavalle inflaatiolle ja kasvaville korkokustannuksille emme mahda mitään.

Vakaus tuo jatkuvuutta

Anne Tapper näkee toiminnan pitkäjänteisyyden ja vakautumisen vahvan taloudenpidon edellytyksenä. Myös talouden tarkastelun aikajänne tulee pitää kyllin kaukana tulevassa.

– Yhtiömme talouden hallinta on lentotoiminnan muutoksen jälkeen entistä enemmän omissa käsissä ja rakentuu aiempaa useammista hallittavista osista, joita päästään optimoimaan. Merkkejä oman lentotoiminnan kustannustehokkuudesta on jo nähty. Esimerkiksi vuonna 2021 uusittu EC135-helikoptereiden rahoitusleasing tuo aiempaan verrattuna säästöä yli miljoona euroa vuosittain. Omassa toiminnassa myös lento-operaattoreiden voittomarginaali tipahtaa pois, Tapper kertoo.

Tapper muistuttaa, että lääkärihelikopteritoiminnan saaman valtionavun määrä ei ole kasvanut sitten vuoden 2014. Toiminnan muutos on pystytty viemään läpi jopa aikaisempaa pienemmällä euromäärällä – toiminnan laadusta tinkimättä.

”Yhtiö pystyi toimimaan taloudellisesti vakaasti ja keskittymään käynnissä olleeseen muutokseen.”

HANKINTAPROSESSIN JA JÄRJESTELYIDEN VUOSI

VUONNA 2021 FinnHEMSillä oli edessään lukuisa määrä toiminnan järjestelyitä ja hankintoja, joista useimmat liittyivät lentotoiminnan muutoksiin ja uusiin tukikohtiin laajenemiseen.

- Seinäjoen lääkärihelikopteritukikohdan rakentamisurakan hankinta ja rakennusprojektin aloitus
- Pohjoisen alueen H145-helikopterikaluston viisivuotinen leasing-sopimus
- FinnHEMSin tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalvelut Oy ja Babcock Scandinavian AirAmbulancen välinen liikkeenluovutus-sopimus lentotoiminnan siirtämisestä
- Eteläisen alueen EC135-helikopterikaluston viisivuotinen leasing-sopimus
- Pohjoisten tukikohtien lentokaluston huoltopalveluhankinta
- Simulaattoriresurssin kilpailutukset
- Muut varustehankinnat

LÄÄKÄRIHELIKOPTERITOIMINNAN VUOSI 2021

Kuljettaminen lisääntyi, toiminnan kohdentaminen parani

VUODEN 2021 FinnHEMSin yksiköitä hälytettiin yhteensä 12 019 kertaa. Pudotusta edellisvuoden hälytysmäärään on 13 prosenttia. Suurin syy pudotukseen on keväällä 2021 valtakunnallisesti toteutettu hälytysmuutos, joka koskee HEMS-yksikön hälyttämistä tajuttomuus- ja myrkytystilanteissa.

Muutoksen yhtenä tavoitteena oli vähentää FinnHEMS-yksiköiden peruuntuvia hälytyksiä ja kohdentaa toimintaa entistä paremmin. Vaikutukset ovat olleet toivottuja ja näissä hälytyksissä peruuntuneiden tehtävien määrä on vähentynyt. Myrkytyksistä johtuvien hälytysten peruutukset vähenivät 67 prosenttia ja tajuttomuudesta johtuvien hälytysten peruutukset 56 prosenttia. Näissä tapauksissa potilas on saanut tarvittavaa hoitoa muilta ensihoidon yksiköiltä.

Hälytysmäärä putosi Vantaan ja Rovaniemen tukikohtaa lukuun ottamatta kaikissa tukikohtissa. Nyt toteutettu hälytysmuutos oli otettu Vantaan HEMS-yksikössä pilotti-hankkeena käyttöön jo muutama vuosi sitten.

Helikopterikuljettaminen kasvoi 21 prosenttia

VAIKKA POTILASKULJETUKSET eivät ole toiminnan ensisijainen tehtävä, potilaiden kuljettaminen helikopterilla kasvoi viidenneksellä vuonna 2021. HEMS-yksiköt kuljettivat kaikkiaan 412 potilasta sairaalaan. Helikopterikuljettamisen kasvua on ennakoitu jo useamman vuoden ajan erikoissairaanhoidon keskittyessä ja muun muassa aivoverenkiertohäiriöiden hoitojen kehittyessä. Kaikista kuljetetuista aivoverenkiertohäiriöpotilaiden osuus oli 27 prosenttia eli yli neljännes.

Eryityisesti Kuopion tukikohdalla tehty toimintatavan muutos aivoverenkiertohäiriöpotilaiden kuljettamisessa näkyi selkeästi: kuljetusmäärä lähes tuplaantui vuoden aikana 53:stä 105 potilaskuljetukseen. Eniten kuljetetaan

12 019

**FinnHEMSin
yksiköiden hälytys-
kerrat yhteensä**

TOP 5 HÄLYTYSSYYTÄ

1. Eloton/elvytys
2. Tajuttomuus
3. Tieliikenneonnettomuus
4. Aivoverenkiertohäiriö
5. Kaatuminen

edelleen Rovaniemen helikopterilla, jolla 122 potilasta sai kuljetuksen vuonna 2021.

– Vakavien aivoverenkiertohäiriöpotilaiden helikopterikuljettamisen malli voisi olla valtakunnallisessa käytössä myöhemmin tulevaisuudessa, mikäli lupaavat tulokset kuljettamisen vaikuttavuudesta osoittautuvat tutkimuksissa ja vertaisarvioinneissa todeksi, sanoo TAYSin ensihoidon ylilääkäri **Sanna Hoppu**.

Hoppu on myös lääkärihelikopteritoiminnan ohjausryhmän jäsen.

Lentotunnit pysyivät edellisvuoden tasolla. Vuoden 2021 aikana lennettiin hälytyslentoa yhteensä 2 101 tuntia. Helikopteripalvelun luotettavuus pysyi aiempien vuosien tapaan erittäin korkealla tasolla.

	Hälytyksiä	Kohdattuja potilaita	Saatettuja potilaita	Kuljetettuja potilaita	Lentotunteja
Vantaan tukikohta FH10	2 463	905	417	35	360
Turun tukikohta FH20	1 783	668	318	29	262
Tampereen tukikohta FH30	2 215	667	344	66	364
Oulun tukikohta FH50	1 512	464	276	55	278
Rovaniemen tukikohta FH51	2 058	401	265	122	504
Kuopion tukikohta FH60	1 988	475	315	105	333
YHTEENSÄ	12 019	3 580	1 935	412	2 101

Vajaat 20 000 konsultaatiota

KONSULTAATIOPUHELUT OVAT merkittävä osa ensihoitolääkärin työnkuvaa. Puhelussa potilaan luona oleva ensihoitaja kysyy lääkäriltä ohjeita potilaan hoitoon. FinnHEMSin tukikohdissa päivystysvuoroissa työskentelevät ensihoitolääkärit vastaanottavat vuosittain vajaat 20 000 konsultaatiopuhelua alueidensa ensihoitajilta.

Lähialueille kuljetaan autolla

HÄLYTYKSISTÄ NOIN puolet eli 52 prosenttia hoidetaan helikopterilla, puolet autolla. Turussa ja Oulussa auton käyttö lähialuetehtävillä korostuu, sillä tukikohtien etäisyydet kaupunkikeskustoihin ovat pienimmät.

Tilanteita, joissa auto valikoituu kulkuneuvoksi

- **56 %**
LÄHIALUETEHTÄVÄ
- **30 %**
HELIKOPTERIN SÄÄESTE
- **7 %**
TIEDOSSA OLEVA AHDAS LASKUPAIKKA
- **4 %**
YKSIKKÖ ON JO LIIKKEELLÄ AUTOLLA
- **2 %**
MUU
- **1 %**
HELIKOPTERIN TEKNINEN ESTE

TUKIKOHTIEN ARKEA

Vantaan FH10-tukikohta

LASERHÄIRINTÄÄ

Loppukesän iltojen pimetessä ensihoitotehtävältä tukikohdalle palaamassa ollut FH10-miehistö joutui laserhäirinnän kohteeksi. Laservalo vaarantaa aina miehistön näön, turvallisen lennon ja mahdollisesti myös hälytystehtävän, jonne helikopteri on matkalla. FinnHEMS on kampanjoinut laserhäirintää vastaan muiden valtiolisten helikopteri- ja ilmailutoimijoiden kanssa.

ELOSSA 24H

Suomalaisen terveydenhuollon arjesta kertovan Elossa 24h -tv-sarjan kuudennella tuotantokaudella kamera seurasi Vantaan FH10-tukikohdan miehistöä työssään syksyllä 2021. Ensihoitolääkäreiden **Susanne Ångermanin** ja **Jouni Nurmen**, lentäjä **Markus Lumpeen** sekä HCM:ien **Simo Ahdin** ja **Jani Pohjolaisen** kannoilla kuljettiin tällä kertaa liikenneonnettomuushälytyksillä sekä korona-potilaan luona.

Turun FH20-tukikohta

VIIMEINEN PÄIVYSTYSVUORO

Pitkän linjan päivystys- ja ensihoitolääkäri **Jarmo Lehtonen** eläköityi syyskuun alusta. FinnHEMSin Turun ja Vantaan tukikohdissa työskennellyt Lehtonen on yksi Suomen ensimmäisistä akuuttilääketieteen erikoislääkäreistä ja merkittävä ensihoidon koulutuksen kehittäjä.

MONIVIRANOMAISHARJOITUS

Lokakuussa tukikohdan henkilöstöä osallistui Turun lentokentän läheisyydessä järjestettävään moniviranomais-harjoitukseen yhdessä Finavian, Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen, rajavartiolaitoksen ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa. Harjoituksen aiheena oli helikopterionnettomuus.

Tampereen FH30-tukikohta

LISÄÄ YHTEISTYÖTÄ TAYS SYDÄNSAIRAALAN KANSSA

Tampereen lääkäriyksikön ja Sydänsairaalan tiimit harjoittelivat elvyttäen kuljetettavan sydänpotilaan siirtoa suoraan sepelvaltimoiden pallolaajennustoimen-

piteeseen. Mekaaninen painantaelvytyslaite huolehtii sydänpysähdyspotilaan laadukkaasta elvytyksestä kuljetuksen aikana. Vastaanottava Sydänsairaalan tiimi ottaa potilaan vastaan ja aloittaa potilaalle ripeästi ECMO-hoidon ja pallolaajennuksen. ECMO-hoidossa kehon ulkopuolinen laite happeuttaa ja kierrättää potilaan verta vaikeassa verenkierron ja/tai hengityksen vaja-toiminnassa, jossa sydän ei pysty pumppaamaan verta. Pallolaajennus on sepelvaltimotaudin yleisin kajoava hoitomuoto.

KUUMA KESÄ

Kesä 2021 oli Tampereen tukikohdalla poikkeuksellisen kuuma. Tukikohta ja helikopterihalli lämpenivät niin, että lääkinälliset varusteet eli hälytykselle mukaan otettavat hoitoreput ja hätäverien valmistelu jouduttiin siirtämään erillisiin ilmastoituihin tiloihin. Kesäaikaan oli myös paljon potilaskuljetuksia, jotka nostivat hien otsalle helikopterin reilusti yli 40 asteen lämmössä.

Oulun FH50-tukikohta

VIRANOMAISYHTEISTYÖTÄ

Erikoissairaanhoidon keskittyessä potilaskuljetukset voivat ulottua jopa koko Suomen päästä päähän. Kesällä 2021 eteläisessä Lapissa tapahtui sukellusonnettomuus, jonka uhrin tarvitsivat nopeaa kuljetusta Turkuun TYKSin valtakunnalliseen ylipainehappihoitokeskukseen. Oulun FH50- ja Rovaniemen FH51-miehistöt kuljettivat potilaat helikopterikydeillä Pirkkalan lentoasemalle, josta heidät siirrettiin Rajavartiolaitoksen SuperPuma-helikopterilla TYKSiin. Pohjoisen HEMS-miehistöt vapautuivat pitkän tehtävän jälkeen paluumatkalle ja takaisin päivystysvalmiuteen omalla alueellaan.

OYS UUDISTUU

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin organisaatio-uudistuksen myötä ensihoidon vastuulääkärinä toimii **Mari Moilanen**, toimialajohtajana **Mirja Annala** ja HEMS-toiminnasta vastaa **Lasse Raatiniemi**. FH50-tukikohdan miehistö odottaa rakenteilla olevan uuden yliopistollisen sairaalan valmistumista ja katolla olevan helikopterikentän käyttöönottoa kovasti. Vastuulääkäri Lasse Raatiniemi uskoo uudistuksen lisäävän kuljetusten ja helikopterin logistista käyttöä huomattavasti.

Rovaniemen FH51-tukikohta

KOLMEN TUKIKOHDAN YHTEISTEHTÄVÄ

Lapin pitkistä välimatkoista johtuen potilaskuljetukset korostuvat Rovaniemen tukikohdan toiminnassa. Tilanteet ovat moninaisia ja toisinaan matkassa voi olla montakin mutkaa, selvittelyä ja eri auttajia. Loppukesällä kaukana pohjoisessa sattuneessa tapaturmassa lapsipotilaan tila edellytti nopeaa kuljetusta TAYSiin Tampereelle.

Ensihoidon ambulanssi kuljetti nuoren potilaan ensin Sodankylän paloasemalle, josta vastaan lentänyt Rovaniemen FH51 lähti kuljettamaan häntä kohti Oulua ja helikopterin lisätankkausta. Maasta käsin yhteydenpito on helpompaa kuin lentäessä, joten Oulun tukikohdan miehistö järjesteli potilaalle jatkokuljetuksen. Kohtaamispaikaksi sovittiin korpi-kenttä Vetelissä, jonne Tampereen FH30-miehistö lensi noutamaan poti-

laan TAYSiin ja samalla vapautti Rovaniemen FH51-miehistön takaisin valmiuteen pitkältä tehtävältä.

POHJOISEN ERITYISOLOSUHTEET

Lapissa yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa tehdään erittäin tiiviisti. Viranomaisyhteistyöstä huolimatta Rovaniemen FH51 on hälytystehtävillä toisinaan ainoana yksikkönä, jolloin miehistön työ on ensihoidon ohella myös pelastustehtävä. On tavallista, että sairastunut tai vammautunut täytyy välttämättömien hoitotoimenpiteiden jälkeen oman miehistön voimin siirtää kaukaa ja vaikeastakin maastosta helikopteriin.

Kuopion FH60-tukikohta

AIVOVERENKIERTOHÄIRIÖ-POTILAIDEN KULJETUS

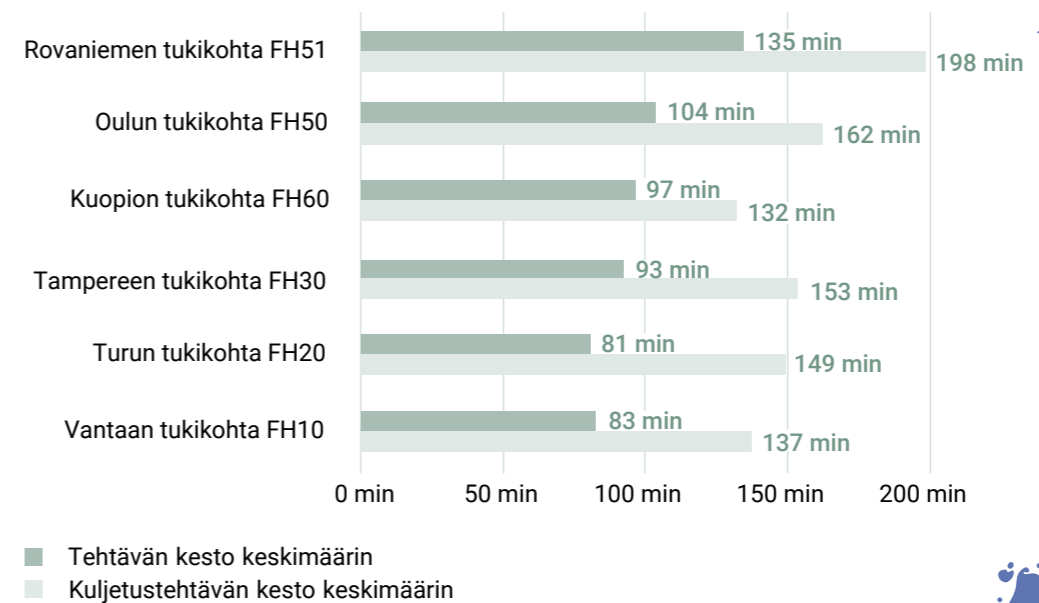
Kuopion tukikohdalla tehostettiin aivoverenkiertohäiriöpotilaiden kuljettamista. Uuden toimintatavan

mukaan yli 100 kilometrin päässä olevat akuuttiin aivoverenkiertohäiriöön sairastuneet potilaat, joiden arvioidaan tarvitsevan yliopistosairaalan hoitoa, kuljetetaan helikopterilla suoraan KYSiin. Tämän myötä kuljetusten määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta ja helikopteria hyödynnetään entistä tehokkaammin. Helikopterikuljettamisesta on saatu hyviä tuloksia, sillä esimerkiksi tromboektomiahoitoon eli aivovaltimo-tukoksen mekaanisen avauksen aloittamiseksi potilas on saatava mahdollisimman pian sairaalaan.

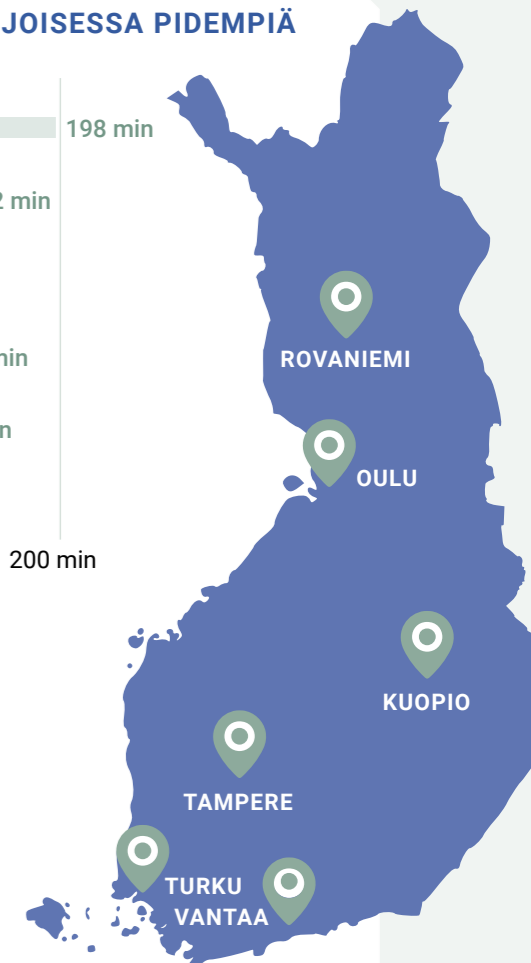
KOHTAAMISPAIKKAPROJEKTI

Aivoverenkiertohäiriö- ja muiden potilaiden kohtaamista ja kuljetusta helpottamaan käynnistettiin kohtaamispaikkaprojekti, jossa pyritään parantamaan kiireellistä kuljetusta tarvitsevien potilaiden logistiikkaa entisestään. Projektia tehdään yhteistyössä YAMK-päättötyötään tekevien opiskelijoiden kanssa.

ETELÄSSÄ ENEMMÄN LYHYMPIÄ POTILASTEHTÄVIÄ, POHJOISESSA PIDempiä

TYYPILLINEN HELIKOPTERILLA hoidettava ensihoitotehtävä kestää puolesta tunnista puoleentoista tuntiin. Pohjoisen Suomen pitkät välimatkat näkyvät erityisesti Rovaniemen tukikohdassa, jossa tehtävät ovat usein pidempiä. Ambulanssilla kuljetettavan potilaan saattaminen sairaalaan pidentää tehtävää. Kun potilas kuljetetaan sairaalaan helikopterilla, tehtävän kokonaiskesto on tällöin usein kaikkiaan 2–3 tuntia.

Seinäjoen lääkäri- helikopteritukikohdan rakentaminen alkoi

Seinäjoelle perustettavan Pohjanmaan lääkärihelikopteritukikohdan rakentaminen alkoi elokuun 2021 alussa. Tukikohdan toiminta pyritään aloittamaan loppuvuodesta 2022. Koko Pohjanmaan alueella liikkuva lääkäriyksikkö täydentää Pohjanmaan ensihoitopalveluita. Hanketta viedään eteenpäin yhdessä Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirien kanssa.

ELOKUUSSA TONTIN raivauksella ja maanrakennustyöllä alkaneet rakennustyöt etenivät rakennuksen perustyöhön elo-syyskuun aikana. Vuoden loppuun mennessä päästiin suunnitelman mukaisesti vesikattotöihin. Rakennuksen on määrä valmistua kesällä 2022.

Pääurakoitsijana toimii seinäjokelainen Rakennus K. Karhu Oy.

Tarkoituksenmukainen tukikohta mahdollistaa laadukkaan työn

Toimiva tukikohta mahdollistaa lyhyet viiveet välittömässä lähtövalmiudessa toimiville ensihoitoyksiköille. Toiminnan luonteen vuoksi tukikohtakiinteistön tulee täyttää monenlaisia vaatimuksia.

Ilmajoen Rengonharjun lentokentän alueelle rakennettavan kaksikerroksisen tukikohtarakennuksen pinta-ala on reilut 1000 neliometriä.

Tukikohdan sijainti on monen seikan summa

TUKIKOHTIEN SIJOITUSPAIKKAPÄÄTÖKSET perustuvat tilastoihin ja laskelmiin muun muassa väestömääristä, väestöpainopisteistä, väestön ikärakenteesta ja sairastavuudesta sekä hoitolaitosten sijainneista ja oletetuista lentomatkoista ja -ajoista. Sijoituspaikkaa arvioitaessa otetaan huomioon:

i Toimiva tukikohta mahdollistaa lyhyet viiveet välittömässä lähtövalmiudessa toimiville ensihoitoyksiköille.

- 30 ja 45 minuutin lentosäteellä tavoitettava väestö ja potentiaaliset tehtävät
- 5–8 minuutin ajomatkan päähän sijoittuvat tehtävät, joissa maayksikkö on aina nopein vaihtoehto
- Sellaiset tehtävät, jotka helikopterilennon estyessä tavoitetaan maayksiköllä alle 30 minuutissa
- Alueen maantieteellinen luonne, kuten saavutettavuus, saaristo, tiheään rakennetut tai harvaan asutut seudut
- Arvio lentotunneista, päällekkäisistä tehtävistä ja kustannuksista
- Tehtävä- ja potilasvirtojen suunnat: tavoitteena on sijoittaa tukikohta lähelle sairaalaa
- Lentopaikkaa koskevien säädösten edellyttämien lähestymissektoreiden toteutettavuus
- Mahdolliset lentoesteet, kaavamutokset ja ympäristöriskit
- Polttoaineen säilytyslupa-asiat
- Lääkärihelikopteritukikohtien sijoituspaikkoja arvioitaessa ei huomioida kunta- ja sairaanhoitopiirien rajoja. Lähtökohta on, että kansallisesti rahoitettavan palvelun tulee palvella kansalaisia aluerajoista riippumatta.

Kopteri- ja autohallin lisäksi rakennukseen tulee muun muassa toimistotiloja ja päivystävälle henkilökunnalle oleskelutilat sekä sosiaalitalat. Tukikohdassa on myös yhteiskeittiö, liikuntatilat ja lääkevarasto sekä erillinen lennonvalmistelutila. Toimivat miehistötilat tukevat miehistön työssäjaksamista.

Talon sisäiset kulkureitit on suunniteltu mahdollisimman lyhyiksi ja loogisiksi, jotta toiminta hälytyksen tullessa olisi mahdollisimman nopeaa. Turvaluokitellun tiedon käsittelemisen vuoksi kiinteistössä on huomioitu turvarakentaminen.

Tukikohtarakennuksen rakennuttamisen ja varustelun lisäksi FinnHEMS hankkii tukikohtaan tarpeenmukaisen kaluston sekä rekrytoi ja kouluttaa miehistön. Hankinnat, henkilöstösuunnittelu, rekrytoinnit ja koulutukset ovat edenneet suunnitellusti.

Työ Kaakossa lähtee liikkeelle 2022

Kaakkois-Suomeen perustettavan lääkärihelikopteritukikohdan sijoituspaikkaa on vuoden aikana ruodittu runsaasti julkisuudessa. Olosuhteet Kouvolan Utin lentoasemalla ja lääkärihelikopteritoiminnan yhteensovittaminen alueen muiden toimijoiden kanssa ovat vaatineet paljon selvittämistyötä.

Hallituksen sote-ministerityöryhmä päätti maaliskuussa 2022, että Kaakkois-Suomen lääkärihelikopteritukikohdan rakentamisessa voidaan edetä aiemman linjauksen mukaisesti. FinnHEMS sai sosiaali- ja terveysministeriöltä tehtäväksi aloittaa Kouvolan tukikohdan rakentamisen prosessi tarvittavine valmisteluineen.

TOIMINNAN LAAJENTUMINEN LINJATTIIN VUONNA 2018

Eduskunnan oikeusasiamies on aiemmin katsonut, että yhdenvertainen ensihoito-lääkärin saatavuus hätätilapotilaille edellyttää lääkärihelikopteritoiminnan tukikohtaverkoston laajentamista. Hallituksen reformiministerityöryhmä linjasi vuonna 2018 uudet tukikohdat perustettavaksi Seinäjoelle ja Kouvolaan. FinnHEMS sai rahoituksen uusien tukikohtien perustamiseen vuoden 2020 syksyllä.

HCM on korvaamaton moniosaaja

HEMS-ensihoitaja on hyväkuntoinen monitaituri

FINNHEMS REKRYTOI syksyn 2021 aikana kaikkiaan kahdeksan uutta HCM:n eli HEMS Crew Memberin tehtävään koulutettavaa HEMS-ensihoitajaa. Suurin osa heistä tulee työskentelemään vuoden 2022 lopulla toimintansa aloittavassa Seinäjoen tukikohdassa. Näiden kriittisten tehtävien täyttäminen oli pitkä ja tarkka prosessi.

HEMS-ensihoitajien rekrytointi tapahtui syksyn 2021 aikana, mutta suunnittelu aloitettiin jo saman vuoden keväänä. Seinäjoen uuteen tukikohtaan koulutetaan kuusi HCM:ää ja kaksi muuta koulutetaan tulevaa kansallista resurssia varten. Hakemuksia kurssille tuli kaikkiaan reilut sata.

Viime syksyn rekrytointi oli ensimmäinen, jonka FinnHEMS toteutti itse. Aikaisemmin HCM:ien rekrytoinnista ovat vastanneet FinnHEMSille lentopalvelua tuottaneet lentoyhtiöt sekä Keski-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen pelastuslaitokset, joiden kanssa on tehty sopimus HEMS-pelastajista. Jatkossa HCM-ammattiryhmän koulutus ja ammatillinen kehittäminen on osana koko FinnHEMSin

lentotoiminnan koulutusta. HEMS-toimintaan rekrytoitavien uusien HCM:ien vaatimuksista sovittiin yhdessä ensihoidon erva-alueiden ja lääkärihelikopteritoiminnan ohjausryhmän kanssa.

– Nyt toteutettu prosessi antaa suuntaviivat myös tuleville rekrytoinneille. Esimerkiksi hakijoille asetettavat vaatimukset tulevat pysymään samoina jatkossakin. Itse prosessia toki kehitämme jatkuvasti toimivammaksi ja virtaviivaisemmaksi, kertoo HCM-koulutusta vetävä FinnHEMSin erityisasiantuntija **Marko Sorsa**.

HCM:itä vaaditaan laajaa työkokemusta

HCM:ien rooli HEMS-toiminnassa on erittäin monipuolinen. Ilmassa he toimivat niin sanottuina ei-ohjaavina perämiehinä. He navigoivat, monitoroivat lentäjän ja kopterin turvallista toimintaa sekä auttavat mahdollisissa häiriö- tai hätätilanteissa. Potilaan luona HCM:t toimivat lääkärin työparina niin rutiini- kuin hätätoimenpiteissäkin.

Kriteerit hakijoille olivat tiukat. Tehtävään hakeminen edellyttää soveltuvan koulutuksen lisäksi riittävän pitkää ja laajaa työkokemusta. Myös fyysinen kunto testataan

”En ole ollut aikaisemmin vastaavanlaisessa henkisessä myllytyksessä”

YKSI UUSISTA HCM-koulutettavista on **Verne Hyryläinen**, jolla on takanaan jo kymmenen vuotta ensihoitoalalla. Hän uskoo aiemman kokemuksensa tuovan tietynlaista varmuutta myös HCM:n ammattiin, vaikka uuteen työnkuvaan liittyikin paljon uutta opeteltavaa.

– Monipuolisesta ensihoitoalan kokemuksesta on varmasti hyötyä. Aiempi työura on kartuttanut yleistä alan osaamista ja ensihoitojärjestelmän tuntemusta. Kymmenen vuoden jälkeen tietää, miten keikoilla toimitaan, vaikka roolini potilastyössä tulevaisuudessa muuttuukin, Hyryläinen sanoo.

Rekrytointiprosessia hän kuvailee vaativaksi mutta palkitsevaksi.

– En ole ollut aikaisemmin vastaavanlaisessa henkisessä myllytyksessä. Kaikkensa sai antaa prosessin jokaisessa vaiheessa. Nyt voi toisaalta olla hyvillä mielin ylpeä saavutuksestaan, Hyryläinen toteaa.

Erytisen hienoa on Hyryläisen mukaan ollut kurssilaisten välillä heti alusta saakka vallinnut hyvä yhteishenki, joka on vain vahvistunut matkan varrella. Varsinaisten töiden alkamista hän odottaa jo innolla sekä jännityksellä.

– Tietysti sitä odottaa kovasti, että pääsee aloittamaan työt ja kasvamaan täysveriseksi tiimin jäseneksi. HCM-ammattilaisena saa työskennellä osana pientä, mutta tärkeää lenkkiä ensihoidon ketjussa.

Hyryläinen on työskennellyt aiemmin Seinäjoella lääkäriyksikössä.

Hänen mielestään uusi tukikohta on tervetullut lisä alueen ensihoidolle.

– Lääkäritasoinen nopea ensihoidopalvelu ulottuu jatkossa entistä laajemmalle Pohjanmaalle. On hienoa päästä työskentelemään uudessa tukikohdassa heti alusta saakka ja olla omalta osaltaan luomassa HEMS-toimintakulttuuria Pohjanmaalle, Hyryläinen sanoo.

jo osana hakemusvalintaa. Jos kunto ei riitä, ei pääse hakemaan tehtävää.

– Fyysinen soveltuvuuskoke oli nyt ensimmäistä kertaa mukana HCM:ien rekrytointiprosessissa – ja heti alkukriteerinä. Siinä testataan hakijoiden lihaskuntoa sekä hapenottoa, sillä ammatin arki on raskasta ja vaativaa. Vaatimuksiltaan soveltuvuuskoke muistuttaa pelastajien vastaavaa koetta, joka onkin ollut meidän testimme taustalla, Sorsa sanoo.

Stressinhallintaa ja matematiikkaa

Varsinaiset soveltuvuustestit HCM:n tehtävään olivat moniosaiset. Ensimmäisessä vaiheessa testattiin hakijoiden matemaattisia, kielellisiä sekä tilanhahmotukseen liittyviä kykyjä. Toinen vaihe oli persoonallisuustesti.

– Tiimityövalmiudet, stressinhallinta, ongelmanratkaisukyky sekä päätöksentekovalmiudet ovat ominaisuuksia, joita ilman HEMS-ensihoitajan tehtävässä ei pärjää, kertoo Sorsa.

Haun kolmas vaihe oli ilmailupsykologinen, johon kuuluu puhtaasti ohjaamotyöskentelyyn liittyviä testejä.

Viimeisen vaiheen moniammatillisissa haastatteluissa kokeneet ensihoidolääkäri, HCM sekä lentäjä haastattelivat hakijat.

Koulutus kestää seitsemän kuukautta

Haun läpäisemisen jälkeen alkoi varsinainen koulutus HCM:n tehtävään keuhkavälillä 2022. Valitut käyvät läpi seitsemän kuukautta kestävä koulutuksen. Koulutus sisältää ilmailun teoria- ja simulaattoriopetuksen lisäksi muun muassa tutustumista HEMS-tukikohtien toimintaan, helikopterin tekniikan opiskelua ja lääkinnän perihygienein.

Uuden oppiminen ei kuitenkaan lopu koulutuksen jälkeenkään.

– HCM:n ammatin vaatimus ja monipuolisuus tarkoittaa, että erilaisia ilmailu- ja lääkintäkoulutuksia riittää. Näiden asioiden hallitseminen on edellytys tehtävän hoitamiseksi, mutta toisaalta haasteet ja jatkuva oppiminen ovat työn suola, Sorsa sanoo.

Hälyttämistä kehittämällä voidaan tehostaa toimintaa

Keväällä 2021 toteutettiin hälytysmuutos, jonka yhtenä tavoitteena oli vähentää FinnHEMS-yksiköiden peruuntuvia hälytyksiä. Kehitystyössä on onnistuttu ja vaikutukset ovat olleet toivontunlaisia. Keskeytyneiden tehtävien osuus on pienentynyt, ja yksiköiden apu on pystytty ohjaamaan tehokkaammin sitä eniten kaipaaville.

HÄLYTYSMUUTOS ON osa laajempaa, eri viranomaisten välistä hälytysjärjestelmän kehitystyötä. HEMS-yksiköiden hälytyskriteerejä kehittevä työryhmä teki ehdotuksen hälytysmuutoksesta, joka otettiin valtakunnallisesti käyttöön huhtikuussa 2021. Muutoksesta oli saatu hyviä tuloksia jo aiemmin Vantaan tukikohdan pilottihankkeessa.

Hälytysmuutoksen myötä FinnHEMS-yksikköä ei enää hälytetä paikalle automaattisesti tajuttomuus- ja myrkytystapauksissa. Sen sijaan kohteeseen saapunut ensihoitoyksikkö arvioi tilanteen vakavuuden ja hälyttää FinnHEMSin tarvittaessa. FinnHEMS hälytetään myös silloin, kun lähimmällä ensihoitoyksiköllä kestää kohteeseen pidempään kuin 12 minuuttia ja lisätietojen odottamiseen kuluisi liikaa elintärkeää aikaa.

Liikenneonnettomuuksissa muutos koskee kriteereitä, joiden perusteella riskianalyysi tehdään. Aikaisemmin arvio perustui onnettomuuteen liittyviin tekijöihin, mutta muutoksen myötä päätös tehdään potilaan tilaan perustuen. Esimerkiksi hankkeen suistuneessa autossa potilaat eivät välttämättä ole välittömässä hengenvaarassa,

mutta aiemmin se olisi voitu luokitella automaattisesti suuren energian onnettomuudeksi eli lääkäriyksikköä vaativaksi hätätilanteeksi.

Hälytysmuutosten tarkoituksena ei ole vähentää yksiköiden tekemää työtä tai niiden käyttöastetta, vaan kohdentaa lääkärihelikopterien apu sitä eniten tarvitseville.

Merkittävä osa yksiköiden tehtävistä peruuntuu joko hätäpuhelun aikana tai ensihoitoyksikön kohdattua potilaan. Viime vuosina peruuntuneiden hälytysten osuus kaikista tehtävistä on ollut kasvussa. Erityisesti hätäkeskusjärjestelmä ERICAn muutos vuonna 2019 nosti hälytysten ja samalla myös peruutusten määrää merkittävästi.

Lisää tehokkuutta ja parempaa palvelua

Hälytysmuutosten toivottiin tehostavan FinnHEMSin toimintaa ja parantavan kohdennettavuutta. Muutos onkin vaikuttanut hälytysten määrään toivotulla tavalla. Merkittävä osa vuoden 2021 tehtävämäärän laskusta selittyy hälyttämisen muutoksilla.

Esimerkiksi tajuttomuus- ja myrkytystapaukset kaupunkialueilla ovat jääneet pääsääntöisesti pois kaikissa tukikohdissa. Tiheään asutuilla alueilla lähin ensihoitoyksikkö pääsee näissä tapauksissa nopeasti potilaan luo ja ehtii tehdä oman arvionsa tilanteesta – joka ei useimmiten vaadi lisähälytystä ja lääkäriyksikköä.

Kansalaisille hälytysmuutos näkyy palveluiden parempana saatavuutena, koska yksiköt eivät ole sidottuina keskeytyviin hälytyksiin. Tukikohdissa muutos on lisännyt työn mielekkyyttä, kun turhiksi jääville hälytyksille ei sännätä niin usein.

HEMS-toimintaa kehitetään tutkitun tiedon pohjalta

HUSin, Helsingin yliopiston ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun yhteisessä hankkeessa tutkitaan lääkärihelikopteritoiminnan nykytilaa ja kustannusvaikuttavuutta. Tavoitteena on tuottaa tietoa johtamisen sekä vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kehittämisen tueksi.

TUTKIMUSHANKKEEN VASTUUKENKILÖN, ensihoitolääkäri **Jouni Nurmen** mukaan laaja tutkimushanke koostuu useista osioista, joissa on hyödynnetty erilaisia uudenlaisia menetelmiä.

- Olemme esimerkiksi tehneet aiemman tutkimuskirjallisuuden pohjalta neliökilometrin tarkkuudella mallinnuksia siitä, miten todennäköisesti HEMS-yksiköjä tarvitaan eri puolella Suomea. Samalla maantieteellisellä tarkkuudella pystymme arvioimaan myös sen, miten kauan potilaalla kestää päästä hoidon piiriin, Nurmi kertoo.

HEMS-yksiköille pyritään löytämään mahdollisimman tehokkaita toimintatapoja luomalla ja vertailemalla erilaisia skenaarioita.

- Skenaariotyössä olemme muokanneet HEMS-toimintaan liittyviä muuttujia ja arvioineet muutosten vaikutusta toiminnan tuottamiin hyötyihin sekä kustannuksiin. HEMS-toiminnan kokonaisuus on todella monen tekijän summa, joten työtä on riittänyt, Nurmi sanoo.

Tutkimus kertoo, mitä kannattaa kehittää

Lääkärihelikopteritoimintaa pidetään usein julkisuudessa kalliina ensihoidon osana, minkä vuoksi sen vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kehittäminen on tärkeää. Toiminta on

Suomessa vakiintunutta ja hoito korkealaatua, mutta järjestelmässä riittää kehitteävää resurssienkäytön näkökulmasta.

- HEMS-toiminnan tehokkuutta pystytään todennäköisesti lisäämään ilman merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia. Toisin sanoen, samalla rahalla voitaisiin tuottaa nykyistä enemmän terveyttä, Nurmi sanoo.

Toiminnan kehittämisen tueksi tarvitaan tutkimustietoa, jotta osattaisiin tehdä oikein kohdistettuja toimenpiteitä. Nurmen mukaan esimerkiksi keskeytyneiden hälytysten määrän vähentäminen on todennäköisesti yksi vaikuttavimmista toimenpiteistä.

”Olemme ottaneet skenaarioissamme monipuolisesti eri muuttujia huomioon.”

- Oma ennakkokäsitykseni on, että se on se eniten vaikuttava asia. On toki mahdollista, että jokin muu tekijä nousee esille. Olemme kuitenkin ottaneet skenaarioissamme todella monipuolisesti eri muuttujia huomioon, Nurmi sanoo.

Tutkimushanke toteutetaan osana valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa. Hankkeen tulokset vedetään yhteen kesän 2022 aikana ja niiden pohjalta laaditut toimintasuositukset esitellään syyskuussa.

Talouskatsaus 2021

”Merkittävä osa kuluista muodostuu lentotoiminnasta.”

FINNHEMS OY:LLE myönnettiin valtion talousarvioesityksessä valtionavustusta 27 835 000 euroa (2020: 28 990 000). Kansaneläkelaitos maksoi yhtiölle korvauksia helikoptereilla jatkohoitoon kuljetetuista potilaista 1 223 914 euroa (1 043 764). Konsernin sisäisiä hallintopalvelueloituksia oli 240 000 euroa (0,0).

Yhtiön muut tuotot olivat 2 341 562 euroa (232 086), jotka koostuivat pääosin helikoptereiden leasingvuokrien edelleenveloituksesta, investointiavustuksen tuloutuksesta ja vuokratuotoista.

Yhtiön varsinaisen toiminnan kulut ilman henkilöstökuluja olivat 26 913 170 euroa (25 735 594), joista lentotoiminnan osuus oli 95 prosenttia (94). Liiketoiminnan muut kulut olivat 1 633 940 euroa (2 504 257).

Konsernin tulos tilikaudelta oli 161 708 euroa, josta emoyhtiön osuus oli 16 531 euroa. Vuonna 2020 tehdyn yrityskaupan jälkeen yhtiön toiminta on saatu

vakiinnutettua, minkä johdosta henkilöstö- ja hallintokulut ovat pienentyneet.

Muutos hallinnointiyhtiöstä lentoyhtiöksi

Yhtiö jatkoi toimintavuoden aikana muodonmuutostaan hallinnointiyhtiöstä operatiiviseksi toimijaksi. Lentotoimintaa ollaan muuttamassa palvelusopimuksella järjestetyn sijaan omaksi lentotoiminnaksi. Yhtenä syynä muutokseen oli, että omana tuotantona lentotoiminnan kustannuksia pystytään hallitsemaan paremmin.

Vuonna 2021 pohjoisten tukikohtien lentotoiminta hankittiin ostopalvelusopimuksella ulkopuoliselta lentoperaattorilta ja eteläisten tukikohtien lentotoiminta järjestettiin tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalvelut Oy:n omana tuotantona.

Merkittävä osa kuluista muodostuu lentotoiminnasta. Vuonna 2021 lentotoiminta järjestettiin edellisvuotta pienemmin menoin. Omaan tuotantoon siirtyessä kulut eivät ole lähteneet kasvuun, vaan yhtiö on pystynyt toimimaan annetussa taloudellisessa toimintaraamissa, vaikka valtionavustus oli noin 1,1 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisvuonna.

FinnHEMS Lentopalvelut Oy allekirjoitti 1.9.2021 liikennevuotussopimuksen Babcock Scandinavian AirAmbulance Ab:n kanssa pohjoisen toiminta-alueen lääkärihelikopteritukikohtien (Oulu, Rovaniemi ja Kuopio) operatiivisen toiminnan siirtymisestä FinnHEMS Lentopalveluille operaattorisopimuksen loppuessa 10.2.2022. Liikennevuotussopimus kattoi siirtyvän henkilöstön, lentotoiminnan varusteita ja siirtymäajan palveluita.

Kustannustehokkuustavoite korostuu toiminnan laajentuessa

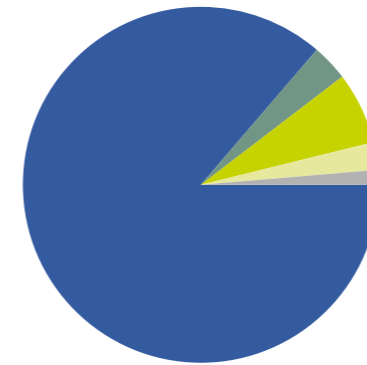
Lääkärihelikopteritoiminta laajenee valtion linjauksen mukaisesti kahteen uuteen tukikohtaan lähivuosina. Yhtiö valmistautuu toiminnan kasvuun rekrytoimalla lentäjiä ja lentoavustajia sekä hankkimalla helikopterikapasiteettia täydentämään nykyistä helikopterikalustoa.

Yhtiö valmistelee siirtymistä omaan helikopterilaivastoon leasing-sopimuksilla hankittujen helikoptereiden sijaan. Suunnitelman mukaisesti laivaston uusiutuminen alkaisi vuosien 2026–2027 taitteessa.

Yhtiö jatkaa toimintaa valtion rahoituksella. Valtionavustus toiminnan rahoitusmekanismina ei huomioi yhtiön investointitarpeita eikä investointien kustannuskehitystä. Investointien rahoitustarvetta on katettu valtiolta saadulla 18,5 miljoonan euron pääomituksella vuonna 2020. Pitkällä aikavälillä yhtiö tavoittelee kustannustehokkuuden paranemista oman tuotannon kautta.

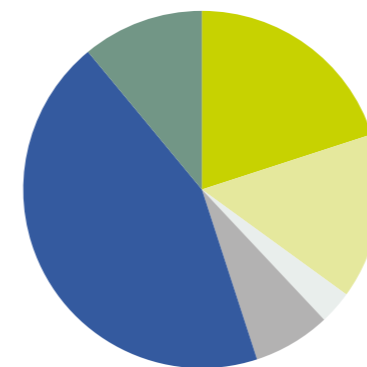
Suunnitteilla olevat tukikohtien rakennushankkeet sekä erityisesti laivastohankinnan toteuttaminen tulevat lisäksi olennaisesti lisäämään yhtiön pitkän aikavälin pääomatarvetta. Yhtiö pyrkii hallitsemaan pitkäaikaisia vastuita monipuolisilla rahoitusjärjestelyillä ja pitämällä omavaraisuusasteen hyvällä tasolla.

Kulujen jakautuminen

Tukikohdat	3 %
Hallinto	7 %
ICT	3 %
HEMS Operaatiot -yksikkö	1 %
Lentotoiminta	86 %

Lentotoiminnan kustannusten jakautuminen

Helikoptereiden leasing	20 %
Helikoptereiden huolto	15 %
Polttoaine ja laskeutumismaksut	3 %
Lentävän henkilöstön koulutus	7 %
Palkat	44 %
Hallinnon muut kulut	11 %

Pohjoisen alueen lentotoiminta hankittiin ostopalvelusopimuksella vielä vuonna 2021, joten se ei ole mukana kuvaajassa.

FinnHEMS-konserni

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
LIKEVAIHTO	29 066 672	30 033 765
Liiketoiminnan muut tuotot	420 997	232 086
Materiaalit ja palvelut	-19 872 003	-25 256 820
Henkilöstökulut	-4 990 303	-2 468 779
Poistot ja arvonalentumiset	-1 663 168	-850 446
Liiketoiminnan muut kulut	-2 633 666	-2 740 260
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	328 529	-1 050 454
Rahoitustuotot ja -kulut	-101 358	-98 833
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	227 172	-1 149 288
Tuloverot	-65 464	0
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	161 708	-1 149 288

TASE	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	3 718 324	4 463 643
Aineelliset hyödykkeet	9 729 324	8 125 876
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	13 447 649	12 589 518
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset	117 683	128 059
Lyhytaikaiset saamiset	327 590	379 323
Saamiset yhteensä	445 272	507 382
Rahoitusarvopaperit	13 974 845	0
Rahat ja pankkisaamiset	2 389 390	17 354 123
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	16 809 507	17 861 506
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 257 156	30 451 024

VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	10 000	10 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	17 647 018	17 647 018
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	6 031 131	7 180 419
Tilikauden voitto (tappio)	161 708	-1 149 288
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	23 849 857	23 688 149
Pakolliset varaukset	54 218	80 000
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikaiset velat	4 124 481	4 487 115
Lyhytaikaiset velat	2 228 600	2 195 759
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	6 353 081	6 682 874
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 257 156	30 451 024

FinnHEMS Oy

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
LIKEVAIHTO	29 298 914	30 355 749
Liiketoiminnan muut tuotot	2 341 562	232 086
Materiaalit ja palvelut	-26 913 170	-25 735 594
Henkilöstökulut	-1 573 644	-1 913 319
Poistot ja arvonalentumiset	-1 404 443	-807 325
Liiketoiminnan muut kulut	-1 633 940	-2 504 257
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	115 278	-372 661
Rahoitustuotot ja -kulut	-98 746	-98 638
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	16 531	-471 298
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	16 531	-471 298

TASE	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	2 157 144	2 939 143
Aineelliset hyödykkeet	9 717 654	8 101 299
Sijoitukset	2 476 116	2 476 116
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	14 350 913	13 516 558
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset	112 369	117 559
Lyhytaikaiset saamiset	179 966	190 640
Saamiset yhteensä	292 335	308 199
Rahoitusarvopaperit	13 974 845	0
Rahat ja pankkisaamiset	1 251 485	16 434 552
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	15 518 664	16 742 751
VASTAAVAA YHTEENSÄ	29 869 578	30 259 309

VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	10 000	10 000
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	17 647 018	17 647 018
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	6 709 121	7 180 419
Tilikauden voitto (tappio)	16 531	-471 298
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	24 382 670	24 366 139
Pakolliset varaukset	0	80 000
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikaiset velat	4 124 481	4 487 115
Lyhytaikaiset velat	1 362 426	1 326 055
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 486 907	5 813 170
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	29 869 578	30 259 309

Hallinto ja henkilöstö, omistajat, tilintarkastaja ja hallitus

Omistajuus ja hallinto

FINNHEMS ON valtion sataprosenttisesti omistama erityistehtäväyhtiö, jonka omistajaohjauksesta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. FinnHEMS Oy on perustettu vuonna 2010.

Yhtiöllä on yhteensä 100 osaketta, joista kukin osake tuottaa yhden äänen. Osakkeiden myyntiä ulkopuolisille tahoille rajoitetaan yhtiöjärjestyksessä.

FinnHEMS Lentopalvelut Oy on FinnHEMS Oy:n sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö 30.10.2020 alkaen.

Hallinto ja henkilöstö

FinnHEMSin hallinnosta vastaavat toimitusjohtaja ja toimintaa ohjaava hallitus. Yhtiön toimitusjohtajana toimii **Jari Huhtinen** 1.10.2020 alkaen.

Henkilöstö koostuu ilmailun, ensihoidon, lääketieteen ja tietojärjestelmien asiantuntijoista sekä yleishallinnosta vastaavista työntekijöistä.

Emoyhtiö FinnHEMS Oy vastaa yleishallinnosta, tukitoiminnoista, kehityksestä ja tukikohtien toimintaa tukevista palveluista. Operatiivisesta lentotoiminnasta vastaa tytäryhtiö FinnHEMS Lentopalvelut Oy.

Vuoden 2021 lopussa konsernin palveluksessa oli 54 henkilöä, joista 52 työskenteli konsernin palveluksessa kokoaikaisesti. Henkilöstökulut sivukuluineen olivat 4 990 303 euroa. Tilikauden aikana henkilöstölle ei maksettu bonuksia tai muita suoriutumiseen perustuvia palkkioita.

Hallitus

Yhtiön hallitus 9.4.2020 alkaen:

Harri Sailas (pj), ekonomi

Riku Aho, diplomi-insinööri

Ulla Hagman, kauppatieteen maisteri

Janne Simula, varatuomari

Hallitus kokoontui tilikauden aikana 13 kertaa. Hallitukselle maksettiin tilikauden aikana kokouspalkkioita yhteensä 94 000 euroa.

Tilintarkastaja

Tilikaudella tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT **Samuli Perälä**.

FinnHEMS Oy
Avia Pilot, Helsinki Airport
Lentäjätie 3, 01530 Vantaa

Puhelin: 029 300 5000
hems@finnhems.fi
www.finnhems.fi

